



Skötselplan för naturreservatet Borgarmon

SKÖTSELPLAN FÖR BORGARMONS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2006. Planförfattare har varit Maria Taberman. Foton på framsidan: större hackspett (Kurt Adolfsson) norrlandslav (Tommy Ek) och ek i blom (Thomas Johansson).

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
1. Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	4
3.3 Områdets bevarandevärden	6
3.4 Källuppgifter.....	7
B. PLANDEL	8
1 Syfte med naturreservatet.....	8
2 Disposition och skötsel av mark	8
2.1 Skötselområden	8
2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	12
2.3 Jakt	13
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	13
3. Tillsyn.....	13
4. Dokumentation och uppföljning.....	13
4.1. Dokumentation och inventeringar.....	13
4.2. Uppföljning	13
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	13
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	13
6 Kartor	14

Bilagor

OBS Bilagor i form av ”ordinarie” kartor visas under punkt 6.

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets

benämning: Borgarmons naturreservat

REG-DOS NR: 2010891

Beslutsdatum: 2006-12-19

Län: Östergötland

Kommun: Kinda

Areal: 20,7 ha
Land: 20,7 ha
Produktiv skog: 19,6 ha

Naturtyper: Trädklädd hagmark, ekdominerad (Natura 2,3 ha
(Natura 2000 habitat) 2000-habitat 9070, Trädklädd betesmark)

**Prioriterade
bevarandevärden**

Naturtyper Betesmark.
Arter/grupper Lavar, fåglar, vedlevande insekter
Strukturer/funktioner
Kulturmiljöer Fornborg.
Friluftsliv Besöksobjekt.

Övrigt: På berget Borgarmon ligger en fornborg som är en fast forn-
lämning vilken är skyddad enligt kulturminneslagen (1988:950).

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Lägesbeskrivning: 300 m S sjön Järnlundens sydvästra hörn

Vägbeskrivning: Mot Ulrika från Rimforsa, ta av mot
Törnevik, skyltning mot Hallstad ängar.
Översiktskarta finns i del B, kap. 6.

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se reservatsbeslut; syftet beskrivs även i denna skötselplans plandel under B1)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Borgarmons naturreservat utgörs till stor del av berget Borgarmon, som med sina förkastningsbranter höjer sig ca 50 meter som högst över omgivande låglänta marker. Från berget har man en vidsträckt utsikt norrut över sjön Järnlunden och dess öar. På toppen av berget finns också en stor fornborg med lämningar i form av stenvallar. Berggrunden i området består av ”urberg” i form av grovkornig kalifältpatporfyrisk granit som är ca 1 800 miljoner år gammal. Morän är den dominerande jordarten. Längst ner i anslutning till åkermark finns lerjordar, där den låglänta marken under långa tider har legat under vatten. Så gott som hela det 21 ha stora naturreservatet är trädklätt. Ädellövskog, triviallövskog och lövträdsrik barrskog dominerar.

Skogen i området är i många fall flerskiktad, med ett utvecklat buskskikt av t ex hassel, men träd- och buskskiktet skiftar mycket beroende på jordmån och jorddjup. I den nordöstra delen finns en blandskog med tall och gran, där inslaget av lövträd av främst ek, asp och björk är stort. I nordväst dominerar barrträd men utmed den västra kanten tar lövträd i form av ek, asp och björk över dominansen. I och nedanför fornborgen, och lite längre söderut, växer en blandskog med gammal gran och senvuxna lövträd, bl.a. ek. Ett område med granplantering finns också i den norra halvan av reservatet. På bergets östra sida finns en ekdominerad lövskog med inslag av lind och gamla aspar. Längst i söder finns dels ekdominerade betesmarker och dels lövskogar av olika slag. Betesmarkerna har en karakteristisk betesmarksflora, med ljusälskande arter, trots att området är relativt slutet idag. I de högst belägna delarna inom reservatet finns en del riktigt gamla tallar, uppslag av björk i bergsskrevorna samt mossor och lavar på de kala bergytorna. Föryngringen av ek är god i vissa områden medan föryngringen i andra områden domineras av björk och asp, eller ibland gran.

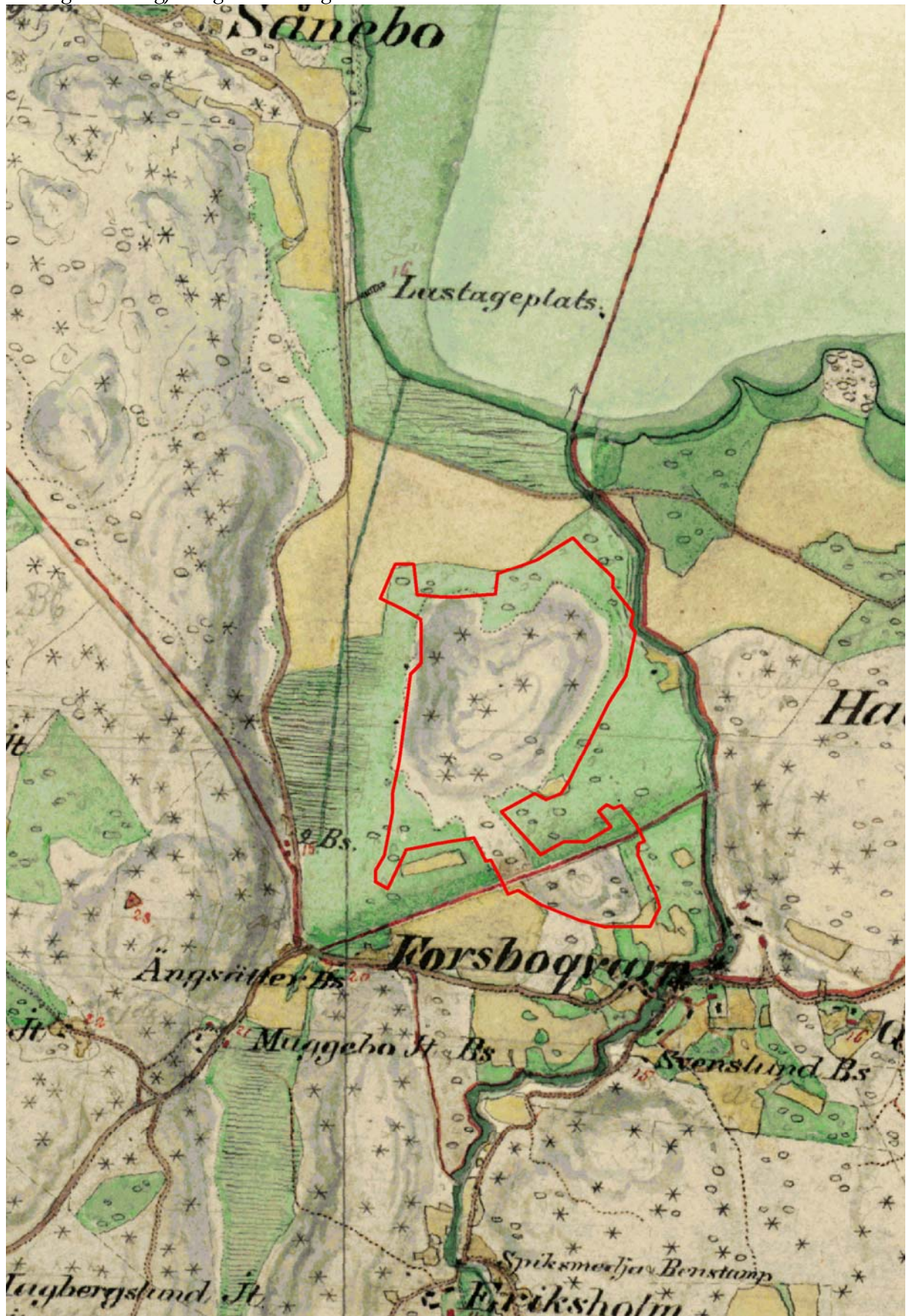
Hela naturreservatet har en historia som betesmark och/eller slättermark vilket bland annat framgår av häradskartan från 1870-talet (karta 1). Enligt uppgift betades området fram till 1950-talet med får för att därefter i stora delar överges som betesmark. I den södra delen av naturreservatet finns marker som fortfarande hävdas som betesmark; dels är det en ekdominerad hagmark samt ett långsträckt område med ädellövskog (ek och lind) på bergets östra sida som betas. Det senare området har betats tillsammans med närliggande åkermark. Längst i söder ligger en triviallövskog där asp och björk dominerar. På häradskartan är detta område delvis slättermark och delvis lövträdklädd mark, samt en liten yta åker. Idag strövar betesdjur genom detta skogsområde i ett hägn gemensamt med andra betesmarker, det finns dock inte så mycket att beta för boskapen.

I naturreservatet finns en rik moss-, lav- och svampflora och förutsättningarna är goda för ett rikt och varierat insektsliv. Flera områden i reservatet är också utpekade som nyckelbiotoper av Skogsvårdsstyrelsen. Bland rödlistade arter märks rosa skärelav och mindre hackspett. I den norra delen av området har mer intensivt skogsbruk bedrivits i sen tid med kalavverkning, gallringar och granplantering.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Trakten kring Järnlunden har sannolikt varit befolkad under mycket lång tid eftersom den ligger nära ett stort vattensystem. Förr i tiden var det vattenvägarna som var de viktigaste transportlederna och kolonisationen var störst i närheten av dessa. På krönet av Borgarmon ligger lämningarna av en fornborg, troligen från folkvandringstiden 400-500 f.Kr.

Karta 1. Härads-karta. På 1870 talet var området för Borgarmons naturreservat till stor del betad barr och lövskog (ljusgrått), men den lägre liggande delarna kring berget utnyttjades som löväng (grönt, med lövskogsmarkering). Längst i söder ingår ett lite område som var åker.



Borgarmons naturreservat

Sent 1700-tal

På storskifteskartan från 1793 över benämns området ”Borgaremon” och det beskrivs som ”bergmo med skog på”. På kartan framgår också att Borgarmon vid denna tidpunkt var delad i två olika lotter, A och B. Området ser ut att ligga inom ängsskifte men är inte angivet som ängsmark att döma av färgen på kartan.

Det mer låglänta området i reservatets sydvästra kant idag bevuxet med ek, asp och björk består på storskifteskartan av ängsmark beskriven som ”slätter af Klefängen staggvall”. På kartan ser man fem stycken lövträdssymboler som kanske talar om att här växt ett antal grova lövträd. Idag utgör halvgamla ekar det dominerande trädslaget i det sydvästra hörnet av reservatet och det finns även stubbar av gamla ekar i reservatet.

Området längst i sydost är på storskifteskartan markerat på samma sätt som Borgaremon, ingen närmare beskrivning finns dock.

De åkermarker som idag omger Borgarmon på så gott som alla sidor var på storskifteskartan samtliga slättermarker. På häradskartan som är ca 80 år yngre kan man se att uppodlingen av slättermarken påbörjats både i norr och i söder.

Senare delen av 1800-talet

På häradskartan från 1870-talet (karta 1) är de högre belägna delarna av Borgarmon markerade som utmark med spridda tecken för löv- och barrträd. I den södra delen är det enbart lövträdssymboler angivna på kartan. Enligt nuvarande markägare till norra delen av Borgarmon har man fårbetat hela berget fram till 1950-talet.

Sentida markanvändning

I den södra delen av reservatet inom skötselområde 1 och 2 pågår betesdrift. Även skogspräglade partier i den södra delen av reservatet betas genom att boskapen tillåts ströva genom dessa. Även i nordvästra hörnet av reservatet finns ett mindre område som betas (3H). Detta område är genomgallrat i sen tid och trädskiktet består idag av i huvudsak ek och björk. Övriga lägre liggande delarna av reservatet har i sen tid använts för skogsbruk. Det har bedrivits både löv- och barrskogsbruk. Föryngringsavverkningar har gjorts i några områden. En blandskog avverkades år 1985 av nuvarande markägare, återplantering har sedan skett med gran som nu är ca 20 år gammal. I andra delar har man gallrat och det är en påtaglig föryngring av löv; främst asp och lind i dessa delar. Vindfällan har tagits bort i området men det finns en del död ved i svårtillgängliga partier.

3.3 Områdets bevarandevärden

3.3.1 Biologiska bevarandevärden

I reservatet finns biologiska bevarandevärden kopplade till skogsmiljöer, både i form av barr- och lövskog. Vidare finns bevarandevärden kopplade till betesmarker med arter knutna till gräsmarker och till fristående grövre träd av bl.a. ek. Arter knutna till mer orörda skogsmiljöer finns också inom reservatet.

Lägre flora och svampar

Flera delområden inom Borgarmons naturreservat har en rik moss-, lav- och svampflora, men hittills har ingen systematisk inventering av dessa grupper genomförts. Bland arter som påträffats kan nämnas fällmossa, ullticka, norrlandslav, lunglav, liten spiklav och rosa skärelav (rödlistad, kategori NT, ”missgynnad”). Flera av de ovanliga lavarerna är knutna till äldre ädellövträd.

Däggdjur

Älg, rådjur, fälthare, räv och grävling torde förekomma inom naturreservatet. Ingen systematisk inventering av däggdjur är genomförd.

Fåglar och övriga ryggradsdjur

Fågelfaunan torde vara rik med både arter som är kopplade till skog och arter som lever i öppnare marker. Fyra hackspettsarter häckar troligen regelbundet i området, gröngöling, spillkråka, större hackspett, samt mindre hackspett (rödlistad, kategori NT, ”missgynnad”) som bl.a. är noterad i den sydligast belägna lövskogen. Ingen systematisk inventering av fågellivet är genomförd.

Ryggradslösa djur

Det finns goda förutsättningar för ett intressant insektsliv i området, men ingen systematisk inventering är dock genomförd i reservatet.

3.3.2 Geologiska bevarandevärden

Flera mindre förkastningsbranter finns inom reservatet. I övrigt är reservatet dominerat av granitberggrunden, moräner och finsediment, de senare avsatta under vatten.

3.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom reservatet finns välbevarade lämningar av en förhållandevis lättillgänglig fornborg. Fornborgen ligger på krönet av Borgarmon och mäter 220x200 meter. Borgen begränsas av stup utom i nordväst och delvis i öster. Här finns istället branta sluttningar och i dessa partier är breda stenvallar anlagda. De nedrasade, 2-6 dm höga, vallarna är 2-6 meter breda och har en sammanlagd längd av ca 90 meter. Här och var ingår upp till 2,5 meter höga block. I nordväst är borgen befäst med dubbla vallar.

Nedteckningar av ”tradition” enligt Riksantikvarieämbetets inventering 1947: ”Två fientliga styrkor skall ha kämpat med varandra, den ena lägrad på Borgarmon den andra på det mittemot och västerut liggande Klevberget. Några grotliknande blockbildningar nedanför Klevberget kallas ”stalla”. Där ska hästarna ha bundits.”

3.3.4 Intressen för friluftslivet

Området är lättillgängligt. En del av Östgötaleden passerar genom reservatet. Utsikten från de övre delarna av reservatet är vidsträckt ut över omgivande landskap.

3.4 Källuppgifter

Tryckta

Regional berggrundsgeologisk undersökning – Sammanfattning av pågående verksamheten 2005. Sveriges geologiska undensökning, Rapporter och meddelanden 123, 2006.

Ej tryckta

Nyckelbiotopsinventering: nr 7F 9i 14 (nyckelbiotop), nr 7F 9i 16 och 7F 9i 18 (nyckelbiotop), Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland, 1996.

Storskifteskarta från 1793 samt häradscharta från 1870-tal. Lantmäteriet.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med Borgarmons naturreservat är att bevara biologisk mångfald och värdefull natur- och kulturmiljö i form av ett skogsklätt berg med rasbranter och sluttningar och ett lövträdsdominerat område söder därom. På toppen av berget finns en fornborg. Skogen på berget har höga naturvärden i form av bl.a. gamla träd, död ved och värdefulla arter. Syftet är vidare att bevara ett område av stort värde för friluftslivet i form av bl.a. utsiktsplats.

Syftet ska nås genom att området delvis lämnas orört och delvis hävdas genom bete.

2 Disposition och skötsel av mark

Se under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden (karta 2, kap. 6): 1) Betade ekhagmarker, 2) Lövskog med visst bete, 3) Trädklädd betesmark på tidigare utmarker, 4) Anordningar som parkering, informationsskyltar etc. Sammanlagt ingår 17 delområden.

Skötselområde 1. Ekhagmark

Areal: 2,3 ha

Delområden: 1A: 1,0 ha

1B: 1,1 ha

1C: 0,3 ha

Beskrivning

Skötselområde 1A

En ekhagmark som betas idag. Trädskiktet domineras av ek, ekarna är mellan 50 och 100 år (ca) och de flesta är relativt vidkroniga ”hagmarksekar”. Enstaka träd av andra arter finns också. Buskskiktet består av mest hassel men även enstaka enbuskar finns i området. I den södra delen är området mer slutet. Marken är bitvis stenig och blockig och sluttar åt söder i den norra delen och åt norr i den södra delen. På marken finns en gräsvål med karakteristiska arter som knippfryle, gökärt, liten blåklocka mm.

Skötselområde 1B

Ett skogsområde som i den östra delen ligger i en relativt brant västsluttning och i väster utgörs av relativt plan mark. I den branta sluttningen dominerar ek av skogstyp, det vill säga med smal krona, en del lind förekommer också. Träden är inte så gamla, uppskattningsvis ca 50 år. I den mer flacka delen dominerar björk och asp, enstaka ekar finns också. Buskskiktet utgörs av hassel och i fältskiktet som bitvis är glest återfinns mestadels gräs. Denna flacka del var slättermark på storskifteskartan. Området har brukats som skogsmark under senare tid. Ett dike skär igenom området liksom en kraftledningsgata.

Skötselområde 1C

Ett skogsområde som domineras av ek, varav en del är spärrgreniga. Ekarnas ålder uppskattas till mellan 50 och 75 år. En hel del uppslag av asp och björk finns också framför allt i kanterna av skötselområdet. Buskskiktet utgörs av hassel och i fältskiktet som bitvis är glest återfinns mestadels gräs. Stubbar av grova ekar finns i området. På storskifteskartan finns lövträdssymboler inom detta område.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns kopplade till ekhagmarker. Alla arter som är knutna till ekhagmarker ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Beståndet ska i sin helhet utvecklas mot en ekhagmark av samma typ som finns i den östra delen av skötselområdet (jmf 1A).
- De grövre ekarna ska erhålla en gynnsam livsmiljö genom att yngre träd huggs bort vid trädkronans yttre gräns, vilket ger ett ökat ljusinsläpp.
- Buskar, bl.a. hassel och en, ska finnas spridda i hela skötselområdet.
- Majoriteten av ekarna ska ha god ljusställning och liten konkurrens från andra träd samtidigt ska nyrekryteringen av träd som ska bli gamla tryggas.
- Ingen ansamlingen av förna ska ske.

Åtgärder

Restaureringar

- Där det finns ett för tätt träd- eller buskskikt kring grövre ekar (delområde 1A) och framtidens hagmarksekar skall en frihuggning göras. I de skogsdominerade delarna av området (delomr 1B-C) ska en huggning göras för att påbörja skapandet av en ekhagmark. Detta bör med fördel genomföras i omgångar för att minimera en chockpåverkan i området då flera arter kan vara känsliga för hastiga i mikroklimatsförändringar. Träd i den äldre trädgenerationen bör inte huggas ned, om detta inte krävs för en utglesning vid frihuggning av äldre lövträd. Alla blommande buskar (t ex hagtorn), gamla hasselbuketter och död ved lämnas.
- 10-30% av det röjningsavfall som uppstår vid skötselåtgärderna bör lämnas kvar i högar både i soliga och skuggiga lägen på lämpliga ytor utan värdefull kärlväxtflora och ligga kvar i minst 5 år. Detta gynnar insekter beroende av klen död ved.
- Engångsåtgärder för att säkerställa ett bra bete är främst att sätta upp ett nytt stängsel för att kunna beta skötselområdet. Det är lämpligt att beta skötselområde 1 i samma hägn som skötselområde 2.

Löpande skötsel:

- Årlig hävd, bete inom hela området.
- Röjning av igenväxningsvegetation inom hela området.

Skötselområde 2. Lövskog med visst bete

Areal: 3,2 ha

Beskrivning

En sekundär lövskog som domineras av asp och björk men där det även finns en hel del ek och lind. I buskskiktet finns rikligt med hassel. Marken är bitvis blockig. Det finns en hel del död ved i området i både stående och liggande form. En liten granplantering finns mitt i beståndet (A). Visst bete pågår i området.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns. Alla arter som är knutna till de gamla lövträden ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Beståndet ska utvecklas mot en svagt betad, något naturskogsartad lövskog med hög krontäckning
- Mängden död ved ska öka.

Åtgärder

Restaureringar

- Engångsåtgärder för att säkerställa bete (sambetas med skötselområde 1) är främst att ersätta befintligt stängsel med ett nytt.
- På sikt ska granplanteringen mitt i område avvecklas (dock tidigast om 10 år enligt ök med markägaren). Efter avveckling ska detta område självföryngras.

Löpande skötsel:

- Bete årligen, djuren strövar genom området. Viss slyröjning inom hela området.

Skötselområde 3. Trädbärande betesmark

Areal: 15,1 ha

Delområden: 3A: 1,5 ha 3E: 0,9 ha 3I: 0,4 ha
 3B: 1,7 ha 3F: 2,0 ha
 3C: 1,1 ha 3G: 4,1 ha
 3D: 2,9 ha 3H: 0,4 ha

Beskrivning

Skötselområde 3A

Området domineras av lövskog där ek är vanligast men där även björk och asp finns. I den södra delen växer också en del gran i området. Buskskiktet är väl utvecklat med mycket hassel. Marken lutar svagt uppåt mot berget och det finns en del sten och block i markytan. Området har skötts som skogsmark och bl.a. gjordes en huggning för några år sedan då gran och löv höggs bort.

Skötselområde 3B

Området ligger väster om fornborgen och omfattar en rasbrant med ekskog som ger ett orört intryck. I den norra delen växer en blandskog av ek, asp och gran med inslag av tall och lind. I området finns bl.a. rostfläck, norrlandslav, guldlockmossa på ek, fällmossa på stenblock och rosa skärelav på grövre ekar. Det finns en del döda träd både liggande och stående. Området är utpekad som nyckelbiotop i nyckelbiotopsinventeringen.

Skötselområde 3C

Fornborgsområdet är glest trädbevuxet dels av gamla tallar och dels med yngre björk i bergsskrevorna. Berget är relativt flackt i de högsta partierna medan det finns branta stup på sidorna.

Skötselområde 3D

Området utgörs av en ekdominerad lövskog på bergets östra sida. Träden är uppskattningsvis 100 år. Här växer främst ek men även en del lind och gamla, murkna och ihåliga aspar. Ekarna är av olika slag, dels finns det spärrgreniga träd, dels krokiga träd och också mer rakstammiga exemplar vilket tyder på att skogsområdet varit mer öppet tidigare än idag. Marken i ekskogen är relativt flack i stora delar men området omfattar även det branta partiet i öster. Naturvärdena i området är höga, området är utpekad som nyckelbiotop. En lång rad signal- och rödlistade arter finns noterade i området.

Skötselområde 3E

Ett långsträckt, relativt flackt, parti mellan förkastningsbranten och åkermarken. Området är trädklätt i stora delar, ek, lind och asp dominerar. En del gran finns också. Träden är förhållandevis gamla. Området har betas ända in i sen tid och på marken växer bitvis en betesgynnad flora.

Skötselområde 3F

Skötselområdet består av en granplantering där träden är knappt 20 år gamla. Område slutavverkades år 1985 och planterades några år därefter. Lövuppslaget är stort i planteringen, röjning av löv har skett vid flera tillfällen.

Skötselområde 3G

I skötselområdet finns en blandskog med både löv- och barrträd. I de norra delarna som ligger lägst finns främst asp, björk, gran och tall. Buskskiktet är välutvecklat. Vissa smärre partier är påverkade av skogsbruk i sen tid. Högre upp vidtar en hållmarksskog av blandskogskaraktär där ek och tall dominerar. I östra kanten finns en avsats mellan branter där gran dominerar. I de branta partierna av skötselområdet finns gamla granar, grova aspar och asplågor. Terrängen är bitvis blockig och i blockterrängen mot hållmarken finns ett stort inslag av senvuxna ekar. Här finns också en hel del gamla torrgranar. Den södra delen av område är utpekad som objekt med naturvärde av skogsvårdsstyrelsen.

Skötselområde 3H

Området ligger i naturreservatets nordvästligaste hörn. Det ingår i dag i en betesmark tillsammans med omgivande öppna marker (åkermark). Området som sluttar svagt åt nordväst domineras av ek och björk i trädskiktet. Området höggs igenom för några år sedan och trädskiktet glesades då ut rejält. På marken finns ett fåltskikt som inte är särskilt artrikt.

Skötselområde 3I

Området ligger utmed reservatets norra kant och utgörs av ett ca 75-årigt granbestånd utan underväxt på plan mark.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska utvecklas mot en betad utmark med höga naturvärden kopplade främst till trädskiktet men även till busk- och fåltskikt. Trädskiktet ska domineras av ek och tall företrädesvis men även andra lövträd såsom lind och asp ska förekomma. I branta och svårtillgängliga partier ska området få utvecklas fritt mot en naturskogskaraktär där även inslag av gran kan finnas.
- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns. Alla arter som är knutna till de gamla träden eller andra substrat inom skötselområdet ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av betade miljöer, orörda rasbranter och lövträd ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek
- En del av ekarna i området ska ges möjlighet att bli grova och vidkroniga genom att yngre träd huggs bort vid trädkronans yttre gräns, vilket ger ett ökat ljusinsläpp.
- Mängden död ved ska öka och en del av den döda veden ska ha god ljustillgång.
- Buskar, särskilt bärande och blommande arter ska förekomma.

Åtgärder

Restaureringar

- Engångsåtgärd för att säkerställa ett bete är att sätta upp ett nytt stängsel kring hela den norra delen av Borgarmons naturreservat. Detta sker i en andra etapp av restaurering av Borgarmons betesmark (skötselområde 1 ska restaureras först). Det är viktigt att tillgång finns till betesdjur innan restaureringen genomförs.
- Frihuggning ska ske kring grövre ekar och framtidsekar. Viss luckighet ska skapas genom huggning och röjning. Samtliga branter och bergbundna partier lämnas helt orörda (även gran lämnas kvar där).
- Avveckling av granplanteringen (delområde 3F). Buskar och lövträd sparas som startkapital för ett betspräglat bestånd.
- Avveckling av granbeståndet i skötselområde 3I. Buskar och lövträd sparas som startkapital för ett betspräglat bestånd.
- Grova träd som dör och grova grenar som faller till marken ska lämnas kvar.
- 10-30% av det röjningsavfall som uppstår vid skötselåtgärderna bör lämnas kvar i högar både i soliga och skuggiga lägen på lämpliga ytor utan värdefull kärlväxtflora och ligga kvar i minst 5 år. Detta gynnar insekter beroende av klen död ved.
- Viss röjning kring fornborgen och utsiktsplatsen.

Löpande skötsel:

- Årlig hävd genom bete, alternativt beteshävd vartannat år, inom hela området.
- Slyröjning.

Skötselområde 4. Anordningar

Skötselområde 4 omfattar anordningar för friluftslivet. En skylt som informerar om naturreservatets natur- och kulturvärden ska tas fram och sättas upp där Östgötaleden passerar in i reservatet samt vid parkeringen som finns i anslutning till Hallstad ängar naturreservat. Parkering samordnas med den stora redan iordningsställda parkeringsplatsen vid naturreservatet Hallstad ängar. Anvisning om hur man kommer till Borgarmons naturreservat ska finnas från parkeringsplatsen.

2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Betesdrift	Årligen	Omr 1, 2, 3	1
Huggning av lövträd samt utglesning av trädskiktet	2007	Omr 1	1
Stängseluppsättning	2007	Omr 1,2, 3	1
Avveckling av granbestånd	2007-08	Omr 3I	2
Avveckling av granplantering	2007-08	Omr 3F	1
Frihuggning av ek	2007	Omr 3	1
Informationsskylt	2007	Omr 4	1
Trappa på stig upp till fornborgen	2007	Område 4	1
Stigar, markering och underhåll	Var femte år, start 2007	Område 4	1

2.3 Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Älgdragare för fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador p.g.a. körning ska undvikas.

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av länsstyrelsen.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000. Lämpliga parametrar för uppföljning i reservatet är hur arealen av naturtyperna, och hur dess ingående strukturer och funktioner, förändras. Målsättningen med uppföljningen är att kunna se om uppställda bevarandemål enligt skötselplanen uppfylls.

4.2.2 Uppföljning av effekter av skötselåtgärder

En uppföljning av naturvärdenas utveckling ska ske i de områden där åtgärder genomförs. Genomförandet av skötselplanens åtgärder skall följas upp så att den genomförda skötseln leder till att bevarandemålen uppfylls på sikt.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen. Eventuella intäkter från gagnvirke tillfaller staten.

6 Kartor

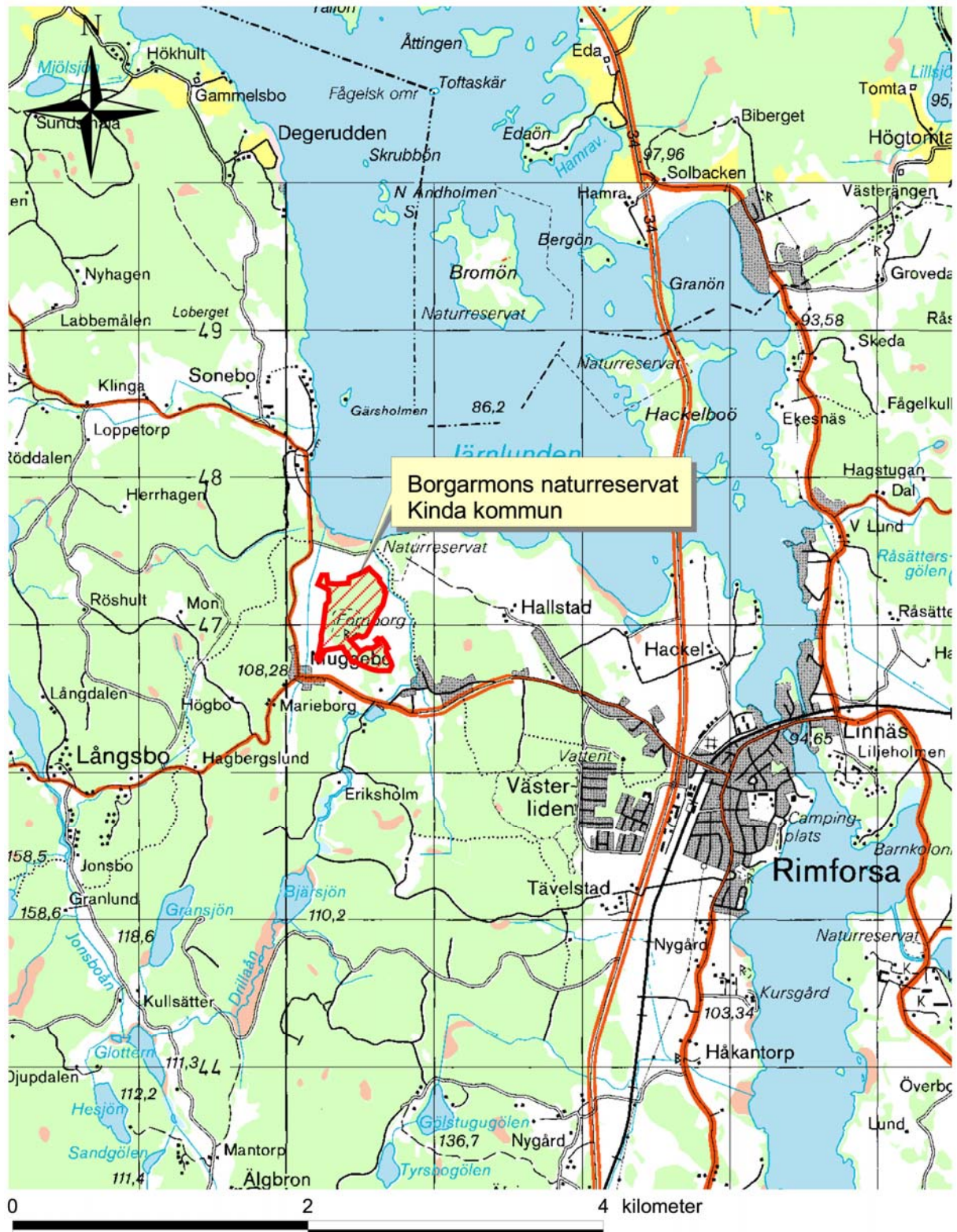
OBS. Karta 1, häradskarta för reservatet, visas i del A, kap. 3.2.

Karta 2. Skötselområden i Borgarmons naturreservat: (1) ekhage, (2) lövskog och (3) trädbärande betesmark, branter mm. Skötselområde 4 utgörs av parkering (P), informationsskyltar (I och P) och vandringsled (streckad linje inom reservatets gränser). Rastrerad yta utgörs av fast fornlämning (fornborg). Total areal för reservatet är 20,7 ha.



Borgarmons naturreservat

Karta 3. Översiktskarta för Borgarmons naturreservat. Reservatet ligger 4 mil söder om Linköping och 3 km väster om Rimforsa i Östergötlands län.



© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188